

پویش روایت تشییع

رویداد پیش رو، نقطه‌عطفی در حافظه تاریخی این ملت و تجسم عینی اراده جمعی آنان در تداوم یک راه است. آنچه در این میدان رقم خواهد خورد، کلیتی به هم پیوسته از کنش‌ها، نشانه‌ها و نسبت‌های انسانی است که تنها از دریچه نگاه ناظران حاضر، به گونه‌ای کامل و مستند قابل ثبت خواهد بود. پویش «روایت تشییع» بر این اصل استوار است که حاضران، صرفاً جزئی از این حرکت نیستند؛ آنان «مشاهده‌گران مسئول» این مقطع‌اند و شرح دقیق و پیوسته آنان، ماده خام تکمیل‌کننده روایت رسمی فردا به شمار می‌آید.

آنچه می‌جوییم

مقصود ما از «روایت طلایی»، نوشته‌ای است که واجد دو شرط بنیادین باشد: **اصالت مشاهده و انضباط در بیان.**

۱. **اصالت مشاهده:** روایت باید برخاسته از رؤیت مستقیم و بی‌واسطه راوی باشد.

حدس، تحلیل ذهنی، تعمیم شتابزده یا نقل از دیگران، در این چارچوب فاقد اعتبار است. ما به دنبال داده‌های بصری و شنیداری دست‌اول هستیم. اینکه راوی دقیقاً چه دیده، چه شنیده و در چه موقعیتی ایستاده، اهمیت اساسی دارد.

۲. **انضباط در بیان:** عظمت ذاتی این واقعه چنان است که نیازی به اغراق،

بزرگ‌نمایی لفظی یا تزئینات شاعرانه ندارد. متن مطلوب، متنی است که با زبانی متین، رسمی و موقر، صرفاً به ثبت جزئیات عینی بپردازد. افراط در بیان احساسات شخصی، به‌کارگیری صنایع ادبی هیجانی و تفسیرهای غیرضروری، از ارزش مستندگونه روایت می‌کاهد. ما گزارشی دقیق می‌طلبیم، نه مرثیه‌ای عاطفی.

در نهایت، روایت طلایی آن نوشته‌ای است که یک قاب ناب و دست‌نخورده از این واقعه تاریخی را در برابر مخاطب غایب قرار می‌دهد و چنان است که بتوان در آینده به‌عنوان یک «سند روایی معتبر» به آن استناد کرد.

روش مشاهده‌گری

برای دستیابی به چنین روایتی، نگاه راوی باید هدفمند و منضبط باشد. توصیه می‌شود نویسندگان محترم، پیش و حین رویداد، ذهن خود را بر محورهای مشاهداتی زیر متمرکز سازند:

- **بافت جمعیت:** به‌جای نگرستن به توده‌ای بی‌شکل، ترکیب آن مورد توجه قرار گیرد. حضور کدام گروه‌های سنی غالب است؟ نسبت زنان و مردان، حضور خانوادگی یا انفرادی، تنوع پوشش و لهجه که نشان‌گر گستره جغرافیایی است، چه پیامی دارد؟ اینها عناصر سازنده تصویر کلان هستند.
- **اشیاء و حامل‌های نمادین:** پرچم‌ها، دست‌نوشته‌ها، تصاویر، کتاب‌ها و هر شیء همراه افراد، بخشی از زبان خاموش این حماسه است. ثبت کنید چه نمادی پربسامدتر است؟ متن روی پلاکاردها چه مضامینی را برجسته می‌کند؟ اشیائی که بر زمین افتاده یا بر سینه فشرده شده‌اند، هریک روایتی مجزا دارند.
- **رفتارهای آشکار و زبان بدن:** به‌جای تفسیر روان‌شناختی، نمود بیرونی رفتارها ثبت شود. دستی که مشت شده، قامتی که خمیده اما استوار ایستاده، چشمی که بی‌پلک‌زدن به نقطه‌ای خیره‌مانده و کودکی که بر شانه پدر جای گرفته است. این مصادیق، بدون نیاز به هرگونه تحلیل، خود‌گویای حقیقت میدان هستند.

- **صدا و سکوت:** منظره صوتی به اندازه تصویر اهمیت دارد. درخواست می‌شود راوی دقت کند که صدای غالب در هر لحظه چه بوده است: شعارهای کوبنده، زمزمه‌های نیایش‌گونه، همه‌گفت‌وگوهای آهسته، یا سکوتی ناگهانی. جنس صداها، طول مدت سکوت‌ها و بستر وقوع آن‌ها، اطلاعاتی ارزشمند برای ثبت تاریخی هستند.
- **نقطه اتکای روایت:** ضرورتی ندارد یک راوی کل مراسم را پوشش دهد. توصیه مؤکد آن است که هر فرد، یک «لحظه طلایی» یا یک «صحنه خاص» را مبنای روایت خود قرار دهد و همان را عمیقاً تشریح کند. جزئی‌نگری منضبط، بر کلی‌گویی سراسری رجحان دارد.
- **مشاهده در ایام پیش از مراسم:** میدان مشاهده شما در این روزها، جامعه پیرامون، فضای رسانه‌ای و احوالات عمومی است. مصادیق قابل ثبت عبارتند از: تغییر لحن گفت‌وگوهای جاری، نحوه آماده‌سازی مسیرها و اماکن، زمزمه‌های مردم در محافل خصوصی، و بازتاب این رویداد در چهره شهر. اینها پیش‌درآمدهای خاموش آن حماسه‌اند و ثبت آن‌ها، روایت نهایی را کامل می‌سازد.

شیوه نگارش

نثر روایت باید در خدمت انتقال دقیق واقعیت باشد. بر این اساس، موارد زیر به‌عنوان راهنمای نگارش ارائه می‌شود:

- راوی تا جای ممکن خود را از متن کنار زند و در مقام یک دوربین ثبت‌کننده عمل کند. ذکر احساسات شخصی تنها در صورتی مجاز است که برآمده از واقعه باشد، نه آنکه بر آن سایه افکند.

- زبان، فارسی معیار، رسمی و پیراسته از تعبیر عامیانه و شکسته‌نویسی باشد.
- از آوردن قیدهای مبهم و گزافه‌گویانه نظیر «بی‌نهایت»، «بی‌نظیر» و مانند آن اجتناب شود. اعداد و ارقام تقریبی، رنگ‌ها، اندازه‌ها و جهت‌ها می‌توانند بر دقت روایت بیفزایند.
- قالب نگارش محدودیتی ندارد: از یک جمله موجز و دقیق گرفته تا شرحی مبسوط در چند بند. آنچه موضوعیت دارد، کیفیت ثبت است، نه کمیت واژگان.
- **تأکید بر انضباط زمانی:** هر نوشته، فارغ از حجم، ضروری است که مَهرِ زمان و مکانِ دقیق مشاهده را بر خود داشته باشد. یک روایت بدون تاریخ، در آرشيو آینده، بخشی از قدرت استنادی خود را از دست می‌دهد.

گسترهٔ روایت و نحوهٔ ارسال

پویش «روایت تشییع» بر پایهٔ یک تعهد روزانه طراحی شده است. از نویسندگان گرامی انتظار می‌رود نگارش را نه به‌مثابهٔ یک کنش مقطعی، که در هیئت یک جریان مستمر ببینند. بر این اساس:

- **پیش از مراسم:** ثبت تأملات، انتظارات، توصیف حال و هوای عمومی جامعه و روایت مقدمات این رویداد، بخشی جدایی‌ناپذیر از فرایند ثبت این برهه است. نویسندگان، از همین امروز، آنچه در فضای پیرامون خود مشاهده می‌کنند، به قلم آورند.

- **پس از مراسم:** جریان روایت‌گری با پایان مراسم مختومه نمی‌شود. بازتاب‌ها، تحلیل مشاهدات میدانی، خاطرات تکمیلی و تأثیرات پسینی این واقعه، ادامه‌ی مسیر است و باید به‌طور روزانه ثبت و ارسال گردد.

- **روایت تأملی:** پس از رویداد، روایت صرفاً محدود به گزارش صحنه نیست. «روایت تأملی» که حاصل تعمق راوی در مشاهدات خویش است نیز پذیرفته می‌شود؛ مشروط بر آنکه پیوند خود را با واقعیت عینی پیش‌آمده حفظ کند و وارد حوزه تحلیل‌های انتزاعی و گمانی نشود.

تمامی نوشته‌ها به آدرس ادمین محترم شبکه نویسندگان در پیام‌رسان ایتا به نشانی زیر ارسال شود:

@ensane_falsafi

هر نوشته‌ای که بر اساس اصول فوق فراهم آید، به‌عنوان سندی ارزشمند در کارنامه این پویش بایگانی خواهد شد. چشم به راه نگاه‌های دقیق و قلم‌های امین شما هستیم.